

Den 11. juni 2025

Notat – høringssvar vedrørende Danmarks 7. rapport om implementering af Århuskonventionen

---

Miljø- og Ligestillingsministeriet har i forbindelse med den offentlige høring af udkast til Danmarks 7. rapport om implementering af Århuskonventionen modtaget 7 høringssvar fra høringsparterne: Justitsministeriet, Beredskabsstyrelsen, Energistyrelsen, Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Dansk Akvakultur Producentorganisation, Bæredygtigt Landbrug og Global Fokus.

De modtagne høringssvar vil så vidt muligt blive forsøgt indarbejdet hvor relevant ved udarbejdelsen af den endelige rapport om implementering af Århuskonventionen.

Høringssvarene er refereret nedenfor. De modtagne høringssvar er tillige uploadet på høringsportalen.

Justitsministeriet

Vedhæftet er bemærkninger fra JM til pkt. XXVI, artikel 8, i høringsudkastet til 7. implementeringsrapport.

Vi har endvidere den generelle bemærkning, at henvisning til straffeloven rettelig er til LBKG nr. 1145, fremfor til nr. 2245, som fremgår visse steder i rapporten.

Jeg skal bemærke, at vi alene har set på den danske version af udkastet. Vores helt få bemærkninger kan evt. give anledning til konsekvensrettelser i den engelske version.

Beredskabsstyrelsen

Beredskabsstyrelsen (BRS) har fra Miljø- og Ligestillingsministeriet (MLM) modtaget høring over udkast til den 7. rapport om implementering af Århuskonventionen i dansk ret. Særligt rapportens afsnit om konventionens Artikel 5, stk. 1, litra c (side 27-29) vurderes relevant for BRS. Det er BRS' antagelse, at også Styrelsen for Samfundssikkerhed SAMSIK er blevet hørt.

Vedhæftet er kopi af det fremsendte rapportudkast med BRS' bemærkninger og forslag indsat med rettelsesmarkeringer.

Der er i den vedhæftede version af rapporten foretaget en adskillelse af det operative redningsberedskab og det civile beredskab med bemærkning om, det civile beredskab sorterer under SAMSIK. Endvidere er der tilføjet et afsnit om politiets rolle ved større skader, herunder i forhold til varsling, påbud og information.

Energistyrelsen

I Energistyrelsen har vi tidligere haft en præhøring af dette. Vi har alene forholdt os til de input, som vi sendte dengang. Vi kan i Energistyrelsens Center for Undergrund se, at en af vores tidligere rettelser ikke er kommet med. På side 56 under "Gennemførelse af art. 9, stk. 2 m.v. i den danske lovgivning"

mangler en opstilling af "Rørledningsloven: Lovbekendtgørelse nr. 200 af 27. februar 2024 af lov om etablering og benyttelse af en rørledning til transport af råolie og kondensat, § 5 a".

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

Vedlagt udkast til rapporten med nogle enkelte bemærkninger fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Vi har downloadet rapporten og gemt i word, hvorfor der i den vedhæftede udgave ser ud til, at der er sket mange "formateringer". Håber at vores justeringer i teksten alligevel kan identificeres og læses.

Konkret har vi rettelser til teksten på følgende sider i vedhæftede:

- Side 6, under overskriften "ERFA-dage for kommuner og statslige lodsejere". Der er ændret i teksten med TC.
- Side 25, under overskriften om artikel 5, Indsamling og formidling af miljøoplysninger – Det fremgår at der sker offentliggørelse af gødningsregnskaber. Dette er ikke længere tilfældet. Gødningsregnskaberne blev offentliggjort i perioden 2008-2015. Nu håndteres forespørgsel på data via aktindsigt. Dette er skrevet ind med TC i afsnittet.
- Side 29, I afsnittet til artikel 5, stk. 1, litra b, lige over overskriften til afsnittet om artikel 5, stk.1, litra c, er det anført om indberetninger, at "På landbrugsområdet gælder det samme for gødskningsloven, jf. nærmere nedenfor". Styrelsen kan ikke identificere, hvor det skulle stå i teksten nedenfor og har derfor foreslået en ny formulering, som er skrevet ind med TC.
- Side 37, lige over overskriften til afsnittet til artikel 5, stk. 4, står der, at "I henhold til gødskningslovens § 58 er jordbrugernes gødningsregnskaber [...] blevet offentliggjort [...]". § 58 er blevet ændret til § 52, der omhandler offentliggørelse. § 58 i gældende lov er ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser.

Dansk Akvakultur Producentorganisation

DAPO takker for muligheden for at kommenterer på 'Høring af udkast til rapport om implementering af Århuskonventionen'.

Da høringen blot er sproglige rettelser, har vi ikke yderligere kommentarer andet end:

DAPO støtter op om at der i et åbent demokratisk retssamfund, som det danske, skal være ret og lov til at offentligheden har adgang til at klage og kan efterspørge adgang til diverse oplysninger, herunder miljørelaterede, og deltagelse/ inddrages i miljøbeslutninger. Dansk akvakultur kan spille en positiv rolle i den grønne omstilling af fødevareproduktionen, med klima- og miljøeffektive produktion og løsninger. Dette er ligeledes i tråd med EU's og Danmarks målsætninger om mere miljø- og klimaeffektiv produktion.

Som beskrevet i de strategiske retningslinjer for perioden 2021-2030 under den Europæiske Grønne Pagt og 'Farm to Fork'-strategien, er det vigtigt at fastholde og øge produktionen i akvakulturerhvervet.

Bæredygtigt Landbrug

Høringssvar på: "Udkast til rapport om implementering af Århuskonventionen"

1 Høringssvar

1.1 Indledning

Tak for muligheden for at komme med høringssvar på: "Udkast til rapport om implementering af Århuskonventionen", jeres J.nr. 2021 - 1650 (link: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/70029>).

Idet der er tale om et forholdsvist omfangsrigt høringsmateriale, vil vi opfordre Miljø- og Ligestillingsministeriet til at afholde en længere høringsperiode. Udkast til rapporten blev sendt i høring d. 14. maj med høringsfrist d. 6. juni.

Ministeriet vælger at sende to sprogligt forskellige udgaver i høring. Udgaverne har dog ikke samme

indhold. Som ministeriet fremfører i høringsbrev af 14. maj:
"Udkast til 7. rapport i en dansk og en forkortet engelsk udgave er vedlagt."

Og

"Det er fra FNs side anbefalet, at rapporten ikke overstiger 13.000 ord. Den danske rapport er længere, og der er derfor lavet en kortere engelsk version, der udgør den officielle rapport. [...]".

Danmarks officielle rapport, der udgør landets afrapportering til FN vedrørende den nationale implementering af Århuskonventionen, er på engelsk og følger FN's anbefalede formalia i forhold til ikke at overstige 13.000 ord. Der bør derfor være en tekstnær sammenhæng mellem den engelske og den danske udgave. Det er imidlertid ikke tilfældet. Den danske udgave er væsentligt længere, og som ministeriet beskriver det, er den officielle rapport "en forkortet engelsk udgave".

Det er stærkt kritisabelt, at den engelske rapport ikke er en oversat udgave af den danske eller vice-versa.

Det er der flere årsager til:

- Det skaber en generel forvirring og markant mere arbejde for høringsparterne at skulle forholde sig til to forskellige rapporter (udgaver).
- Afrapporteringen til FN i form af en engelsksproget rapport risikerer reelt at give et misvisende eller ikke fyldestgørende billede af den danske implementering.

Vi har i nærværende høringssvar derfor valgt alene at afgive bemærkninger til udkastet for den danske rapport. Vi forventer dog, at eventuelle bemærkninger ligeledes tages i behørig betragtning i forhold til den officielle rapport.

2 Bemærkninger – Art. 3

2.1 Bemærkninger til implementering af art. 3, stk. 2

Det følger af kommunestyrelsesloven § 47, stk. 1, at Ankestyrelsen fører tilsyn med kommunerne. En stor del af de miljøoplysninger, der kan søges om aktindsigt i, må forventes at varetages af kommunerne, hvorfor kommunerne også behandler anmodning om aktindsigt i miljøoplysninger.

Det er uklart, hvorvidt Ankestyrelsen er undtaget fra tilsyn med aktindsigt i medfør af miljøopplysningsloven jf. kommunestyrelsesloven § 48, stk. 3.

Det kan dog konstateres, at Ankestyrelsen på dens hjemmeside ikke giver information eller fører specifik statistik over tilsynssager i forbindelse med miljøopplysningsloven. Det står i modsætning til den statistik, som myndigheden offentliggør angående aktindsigt i medfør af forvaltningsloven og offentlighedsloven.¹

2.2 Bemærkninger til implementering af art. 3, stk. 3

I rapporten står:

"Miljø- og Ligestillingsministeriet fremmer desuden en strategi om dialog med interessenter, fx når der udarbejdes nye politikker og strategier på et fagområde, men også i den løbende bilaterale dialog med interessenterne."

Det er svært at se, hvorledes denne strategi om "dialog med interessenter" udmøntes i praksis, når eksempelvis Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø under Ministeriet for Grøn Trepert som følge af den grønne trepartsaftale fra d. 24. juni 2024 og den politiske aftale om 'Implementering af et Grønt Danmark' fra d. 18. november 2024 har besluttet at nedlægge to tidligere interessentfora, hhv. Blåt Fremdriftsforum og Faglig Referencegruppe for Vandplanlægning. Herefter har styrelsen dog nedsat et nyt interessentforum benævnt "Referencegruppe for Vandplanlægning". Her er det dog suverænt myndigheden, der beslutter hvilke vidensinstitutioner og interesseorganisationer, der er

anmodet om at bidrage til referencegruppen. Dialogen med interessenter bygger dermed ikke så meget på interessenternes ønske om at deltage med faglig viden, som på myndighedens ønske om at høre bestemte interessenter.

Myndighederne opfordres i denne anledning til at oplyse hvilke objektive kriterier, myndighederne, herunder SGAV, benytter, når der træffes beslutning om at invitere specifikke interessegrupper til at bidrage og deltage i eksempelvis "Referencegruppe for Vandplanlægning".

At myndighederne fremmer uddannelse og offentlig opmærksomhed på miljøområdet på hjemmesider, som "miljotilstand.dk" er fornuftigt nok, men oplysningerne på sådanne hjemmesider bør være retvisende. På miljotilstand.dk kan man eksempelvis læse, at (<https://miljotilstand.dk/vandmiljoe>)

"Det faglige grundlag for vandplanlægningen tilvejebringes navnlig gennem: Overvågningsprogrammer for overfladevand og grundvand, som tilvejebringer oplysninger til brug for vurdering af miljøtilstanden."

Dette står i skærende kontrast til det faktum, at myndighederne ikke kender miljøtilstanden for langt hovedparten af de danske vandløb henset til, at vandløbenes kemiske tilstand i hovedreglen er ukendt.

I relation til portalen "Arter.dk" har Bæredygtigt Landbrug tidligere beskrevet, hvordan myndighedernes inddragelse af artsfund fra Arter.dk i deres sagsbehandling kan være problematiske. Særligt hvis privatindsamlede data indgår med vægt i en offentlig myndigheds afgørelse, da det kan være afgørelser, der for en enkelt borger er særdeles bebyrdende eller omkostningsledende.

2.3 Bemærkninger til implementering af art. 3, stk. 4

"Derudover er miljøorganisationer i en række miljø- og landbrugslove sikret en klageadgang og er optaget som faste høringsparter. Organisationerne bliver endvidere i vidt omfang inviteret til at deltage i relevante udvalg og arbejdsgrupper."

Det er et problem, at det alene er foreninger og interesseorganisationer, hvis formål det er at fremme miljøbeskyttelse, der sikres anerkendelse og støtte, f.eks. ved i vidt omfang at invitere disse til relevante udvalg og arbejdsgrupper. Det skaber en betydelig risiko for at udelukke de landsdækkende interessentgrupper, eksempelvis fra landbruget, som har evnen og viljen til at bidrage positivt til en bæredygtig landbrugsdrift under hensyn til natur og miljø.

2.4 Bemærkninger til implementering af art. 3, stk. 7

Miljø- og Ligestillingsministeriet henviser her til "EU-Miljøspecialudvalget" og inddragelse af en lang række organisationer med interesse for miljøspørgsmål.

Det fremgår imidlertid ikke, hvordan ministeriet sikrer offentligheden kendskab til Miljøspecialudvalget og dermed mulighed for deltagelse i Miljøspecialudvalget, hvis en landsdækkende organisation finder dette relevant.

3 Bemærkninger – Art. 4

Det er overordnet noget lovteknisk rod, at miljøoplysningsloven henviser til historisk lov (1985-offentlighedsloven) og ikke den nugældende offentlighedslov, da der er forskel. Danmark kunne have implementeret det retlige grundlag for retten til aktindsigt i miljøoplysninger på en lovteknisk mere gennemskuelig metode. Eksempelvis kan de regler, der henvises til, skrives direkte i lovteksten til miljøoplysningsloven og ikke som historiske henvisninger.

3.1 Bemærkninger til implementering af art. 4, stk. 3

Omfanget af identifikationskravet bør indføres direkte i miljøoplysningsloven, således at der ikke opstår tvivl om implementeringen af art. 4, stk. 3, litra b.

3.2 Bemærkninger til implementering af art. 4, stk. 4

Danmark bør fremlægge dokumentation for, "[...] at undtagelsesbestemmelserne i praksis fortolkes og

anvendes således, at der sikres overensstemmelse med Århuskonventionen og miljøoplysningsdirektivet.”, for så vidt angår 1985-offentlighedsloven i medfør af miljøoplysningsloven.

3.3 Bemærkninger til implementering af art. 4, stk. 5

Danmark bør fremlægge dokumentation for, ”[...] at undtagelsesbestemmelserne i praksis fortolkes og anvendes således, at der sikres overensstemmelse med Århuskonventionen og miljøoplysningsdirektivet.”, for så vidt angår 1985-offentlighedsloven i medfør af miljøoplysningsloven.

3.4 Bemærkninger til implementering af art. 4, stk. 7

Staten bør dokumentere, hvorledes den sikrer, at de enkelte forvaltningsmyndigheder er vidende om retten til mundtligt at fremsætte anmodning om aktindsigt og dermed i stand til at beskytte borgernes retsstilling i denne henseende.

4 Bemærkninger – Art. 5

4.1 Bemærkninger til implementering af art. 5, stk. 1, litra a

For at Danmark kan leve op til sine forpligtelser i henhold til f.eks. Vandrammedirektivet, og for at myndighederne kan varetage deres funktioner i denne forbindelse, må myndighederne nødvendigvis indsamle og systematisk journalisere al relevant miljødata.

Da myndighederne ikke kender den kemiske tilstand for eksempelvis overfladevand i langt hovedparten af de offentlige danske vandløb, men samtidig iværksætter miljøindsatser i henhold til Vandrammedirektivet i selvsamme vandløb, er det ikke foreneligt med Århuskonventionen artikel 5, stk. 1, litra a. Dette forhold imødegås ikke ved hverken miljøbeskyttelsesloven, miljøoplysningsloven eller miljøvurderingsloven. At Staten henviser til disse love, er derfor ikke tilstrækkeligt for, at Danmark lever op til sine forpligtelser som part i Århuskonventionen.

Artiklen må altså ikke opfattes snævert som alene ved en konkret sagsbehandling, men derimod for myndighedens ”funktioner” også dem, der relaterer sig til miljøtilsyn eller miljøindsatser mv.

4.2 Bemærkninger til implementering af art. 5, stk. 2, litra b(i)

Ministeriet henviser til retsinformation.dk for en oversigt over alle regler på miljøområdet.

Med hensyn til adgang til miljøoplysninger, som er formålet, savner ministeriet at redegøre for de etablerede praktiske ordninger, hvorunder enhver kan gøre sig bekendt med typen af miljøoplysninger, der kan søges indsigt i via offentligt tilgængelige oversigter.

Dernæst syntes der at være en underliggende problematik i, at myndighederne ikke benytter samme identifikatorer i deres databaser, hvorfor borgernes adgang til på en let og overskuelig måde at sammenstille miljøoplysninger fra forskellige registre og databaser stærkt begrænses.

4.3 Bemærkninger til implementering af art. 5, stk. 3

På trods af, at Miljø- og Ligestillingsministeriet selv mener, at ”[...] Miljø- og Ligestillingsministeriet har mange veludbyggede hjemmesider, hvor det er muligt at hente diverse miljøoplysninger – (også i form af databaser). [...]”, må anvendeligheden fortsat anfægtes, særligt da forskellige styrelser også på tværs af ministerier ikke nødvendigvis benytter samme identifikatorer, f.eks. til miljøoplysninger knyttet til et bestemt offentligt administreret overfladevand.

I et forholdsvis lille land som Danmark bør der være en standard data for offentlige myndigheders registrering, journalisering og udgivelse af miljøoplysninger.

4.4 Bemærkninger til implementering af art. 5, stk. 4

Danmark er forpligtet til at udgive en national rapport over miljøets tilstand med 3-4 års mellemrum.

Ministeriet skriver:

”[...] (Miljøtilstands, vores indsættelse) Rapporten er siden 2019 blevet erstattet med hjemmesiden miljøtilstand.dk.”

Det kan konstateres ved en gennemgang af hjemmesiden ”miljøtilstand.dk”, at denne ikke udgør en national rapport over miljøets tilstand, ligesom det ikke er muligt via hjemmesiden at generere en sådan rapport.

Det er derfor tvivlsomt, om Danmark opfylder Århuskonventionen artikel 5, stk. 4, jf. miljøoplysningslovens § 5 c. Så vidt ses, er den seneste nationale miljøtilstandsrapport fra 2014, og der er dermed gået mere end de maksimalt 4 år.

4.5 Bemærkninger til implementering af art. 5, stk. 5

Miljøoplysningsloven § 5 b, stk. 1, sikrer ikke offentligheden systematisk adgang til miljøoplysninger i virkeligheden. Der mangler, som beskrevet ovenfor, en systematisk sammenføring af miljødata på tværs af ministerier og styrelser.

4.6 Bemærkninger til implementering af art. 5, stk. 7

Ministeriet fjerner følgende sætning fra rapporten:

”[...] Der vurderes ikke at eksistere vejledninger om forholdet mellem borgerne og myndighederne på konventionens områder, der ikke er offentligt tilgængelige.”

Ministeriet bør redegøre for, om der foreligger en ny vurdering, og ministeriet herefter mener, at der eksisterer vejledninger om forholdet mellem borgerne og myndighederne på konventionens områder, der ikke er offentligt tilgængelige.

Hvis ministeriet nu mener, at der foreligger sådanne ikke offentliggjorte vejledninger, bedes ministeriet redegøre for hvilke, og hvorfor disse ikke er offentliggjorte. Ministeriet må ligeledes opfatte dette som en anmodning om aktindsigt i disse vejledninger.

5 Bemærkninger – Art. 7

Det er i dansk forvaltningsret og særlovgivningen også på miljøområdet forudsat, at offentligheden inddrages. Denne inddragelse er typisk fastsat ved lov, de såkaldte ”høringer”. En høringsperiode varierer i længden, gerne 4 eller 8 ugers høringsfrist. Enkelte høringer kan dog være kortere, som med høring over rapport om implementering af Århuskonventionen.

Ministeriet nævner selv høringer over vandløbsregulativer som ét eksempel. I praksis høres de lokaler bredejer og andre interessenter i forbindelse med vedtagelse af nyt regulativ. Det høringsmateriale, der foreligger i forbindelse med et nyt vandløbsregulativ, omfatter ikke alene udkast til nyt regulativ, men ligeledes en række af bilag, eksempelvis miljøtilstandsrapport. Høringsmaterialet kan bestå af flere hundrede sider, og processen med udarbejdelsen af planerne er ofte så fremskredent og omfangsrigt, at det rejser et selvstændigt spørgsmål:

Er de danske høringsprocesser reelle processer hvor myndighederne ønsker offentlighedens deltagelse ved udarbejdelse af planer og programmer, eller er der nærmere tale om skinprocesser med det formål at opfylde nationale love og internationale konventioner, eksempelvis Århuskonventionen.

6 Bemærkninger – Art. 8

Der kan i forbindelse med artikel 8 ligeledes henvises til vore bemærkninger vedrørende implementering af artikel 7, særligt henset til den angivne standardhøringsfrist på 4 uger.

Ministeriet bør redegøre for, hvorledes den mener at 4 uger er passende, og om det ligeledes gælder for høringer der fremsættes i forbindelse med ferieperioder og nationale helligdage

7 Bemærkninger – Art. 9

7.1 Bemærkninger til implementering af art. 9, stk. 1

Ministeriet bemærker (min understregning):

”[...] kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, der er en funktionelt uafhængig klageinstans, jf. § 4 a i miljøoplysningsloven.”

Der redegøres dog ikke for begrebet ”funktionelt uafhængig klageinstans”, kontra en ”uafhængig klageinstans”.

De øvrige medlemslande i FN kunne med formuleringen ”funktionelt uafhængig klageinstans” få det indtryk, at Miljø- og Fødevareklagenævnet er en uafhængig instans på linje med domstolene.

Ministeriet henviser til de ”ulovbestemte forvaltningsretlige principper” og muligheden for ”[...] at indbringe sager for Folketingets Ombudsmand og rette henvendelse til Ankestyrelsen.”. Fælles for disse alternative muligheder er dog, at det reelt er op til den pågældende myndighed om den vil genoptage eller indlede en sag. Ligesom der ikke nødvendigvis er en klart defineret grænse for det almindelige kommunale og regionale tilsyns rækkevidde i forhold til en lovbestemt klage- eller tilsynsmyndighed.

Global Fokus

Høringssvar vedr. høring af udkast til Danmarks 7. rapport om implementering af Århuskonventionen (j.nr. 2021 – 1650)

Globalt Fokus er en samlende platform for mere end 75 danske folkelige organisationer, der engagerer sig i globale udviklings-, miljø- og humanitære aktiviteter. Vores vision er en fredelig, retfærdig og bæredygtig verden. Derfor arbejder vi bl.a. for en ambitiøs global klimahandling, der er rettighedsbaseret og tager afsæt i udsatte og lokale gruppers behov. Og i samarbejde med internationale alliancer, skubber vi på for at sikre civilsamfundets stemme i internationale beslutningsprocesser, samt klima- og miljøforkæmperes beskyttelse, anerkendelse og deltagelse. Århuskonventionen er her et afgørende instrument og denne høring er en vigtig mulighed for at udfolde den danske implementering og stille skarpt på de internationale forpligtelser, der ligger i konventionen. Det er vi glade for at have muligheden for at bidrage til.

Globalt Fokus har ingen konkrete bemærkninger til rapporten om implementeringen af Århuskonventionen, men har en række overvejelser ift. Danmarks forpligtelser i international regi.

Promovering af Århuskonventionens principper i UNFCCC

I flere år har civilsamfundets og oprindelige folks sikre og meningsfulde deltagelse i FN-klimatopmøderne (COP) under UNFCCC været under pres og flere FN-specialrapportører, samt Århuskonventionens special rapportør, har kritiseret COP’erne for ringe sikring af miljø- og klimaforkæmperes deltagelse². Det er derfor afgørende, at UNFCCC-parter aktivt sikrer civilsamfundets meningsfulde deltagelse og menneskerettigheder til klimatopmøderne. Et ansvar ikke blot alle lande som FN-medlemsstater bærer, men som dertil er en forpligtelse for de 17 parter til Escazú-aftalen samt de 46 stater og EU, der er parter i Århuskonventionen.

Til dette års UNFCCC SB62 møde drøftes under dagsordenpunktet 'Arrangements for intergovernmental meetings' bl.a følgende: planlægningen af fremtidige sessioner, øget effektivitet af UNFCCC-processer for ambition og styrket implementering, samt involvering af observationsorganisationer i den mellemstatslige proces. Her minder vi om, at Danmark jf. Århuskonventionens art. 3, stk. 7., har en forpligtelse til at fremme konventionen principper i internationalt regi. I forbindelse med SB62-sessionen er det derfor særligt afgørende, at den såkaldte Host Country Agreement offentliggøres. Samtidig er det afgørende, at der i beslutninger om fremtidige sessioner er fokus på netop offentlige ikke-statslige aktørers deltagelse (herunder civilsamfundsaktører, klima- og miljøforkæmpere og oprindelige folk) i internationale beslutningsprocesser. Det samme henleder vi til, gør sig gældende i bredere drøftelser af COP-reformer, som Danmark måtte indgå i.

Danmark var i 2024 blandt de aktivt deltagende lande i processen ved Den Internationale Domstol (ICJ) i Haag vedrørende den rådgivende udtalelse om staters ansvar i klimakrisen. Det er første gang, det vil blive vurderet på internationalt plan, hvilket ansvar stater har iht. internationale retsprincipper og normer for deres ageren i klimakrisen. Den rådgivende udtalelse, som forventes offentliggjort medio 2025, vil få stor betydning for regionale, nationale og sær-domstoles praksis fremover.

Det er vores opfattelse, at Danmark som part til domstolen deltager som stat og ikke som regering, og således også som part under Århuskonventionen. Under alle omstændigheder understreger konventionen jf. art. 6, 7 og 8, at parterne bærer et ansvar for at offentlig deltagelse i hhv. konkrete aktiviteter, udarbejdelsen af planer og programmer, der vedrører miljøet, samt udarbejdelsen af generelt anvendelige, juridisk bindende, normative instrumenter. Disse forpligtelser mener vi ikke, at Danmark har levet op til i forbindelse med den rådgivende udtalelse, da man hverken i forbindelse med sine to skriftlige høringssvar til domstolen, eller i forbindelse med sit mundtlige indlæg i høringsprocessen i december 2024, har sikret borgernes deltagelse. Denne undladelse er sket på trods af, at civilsamfundsaktører flere gange har efterspurgt, at der blev iværksat en høringsproces, med specifik reference til netop Århuskonventionen (se vedhæftede dokumentation).

Civilsamfundets rolle i UNFCCC-fonden 'Fund for Responding to Loss and Damage'

Danmark har siden 2024 siddet i bestyrelsen for den nye fond under UNFCCC 'Fund for responding to Loss and Damage', hvor man deler en bestyrelsespost med Finland. I den forbindelse har danske civilsamfundsorganisationer fået mulighed for at dele deres perspektiver på fondens arbejde igennem faste formøder med den danske repræsentant. Dette er en værdifuld mulighed for at udveksle relevant viden mellem stat og civilsamfund på et område, der er af stigende betydning for fattige og sårbare befolkningsgrupper over hele verden. Denne praksis kan samtidig ses som en udmøntning af netop Århuskonventionens art. 6, 7 og 8, og bidrager derfor til det samlede billede af, hvordan Danmark udmønter sine forpligtelser i konventionen.

Et centralt spørgsmål i dialogen med Danmark om fondens arbejde, har netop været inddragelsen af civilsamfundet og oprindelige folk i fonden – det, der i denne sammenhæng bl.a. vedrører fondens politik for aktive observatører. Her har det været - og er fortsat – et vigtigt spørgsmål, hvilke ikke-statslige aktører, en sådan politik bør rumme. Konkret skal fondsbestyrelsen på sit næste møde drøfte et forslag, hvor erhvervsaktører indgår som del af observatørerne. Her vil det være vigtigt, at Danmark - sammen med Finland samt andre europæiske bestyrelsesmedlemmer - udøver sin forpligtelse under Århuskonventionen til at promovere offentlig deltagelse, herunder fra civilsamfundet, jf. art. 7, stk. 3.

*Global Fokus har desuden vedhæftet tidligere kommunikation fra Globalt Fokus' ifm. Århuskonventionen, der refereres til i høringssvaret. Disse er uploadet sammen med Global Fokus' høringssvar på høringsportalen.